

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 57/2011-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. T. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 NcC 25/2010 z 30. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2010 doručená sťažnosť spoločnosti P., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 NcC 25/2010 z 30. septembra 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v spore o ochranu osobnosti vedenom na Okresnom súde Žilina v konaní pod sp. zn. 13 C 77/2010. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

«Sťažovateľ nahliadol do súdnych spisov Okresného súdu Žilina a zistil, že JUDr. M. K., bytom Ž. (ďalej len „žalobca“) podal dňa 01.04.2010 tú istú žalobu o ochranu osobnosti trikrát. Toto podanie bolo v súlade s rozvrhom práce pridelené nasledovným sudcom JUDr. B. S. (13C/77/2010), Mgr. A. K. (6C/67/2010), JUDr. G. D. (7C/70/2010). Následne boli konania č. 6C/67/2010 a 7C/70/2010 z dôvodu prekážky súdneho konania (litispedencie) zastavené.

Sťažovateľ preto podaním zo dňa 06.07.2010 namietol zaujatosť všetkých sudcov civilného úseku Okresného súdu Žilina a to nasledovných: JUDr. G. D., Mgr. D. C., JUDr. P. H., Mgr. M. K., JUDr. I. S., Mgr. A. K., JUDr. J. S., JUDr. J. R., JUDr. V. K., JUDr. A. M., JUDr. B. S., JUDr. G. P., JUDr. D. M., Mgr. L. H., JUDr. G. T., JUDr. R. S. JUDr. Z. P., Mgr. S. T.

Sťažovateľ v námietke namietol, že sa mu vyššie uvedení sudcovia nejavia nezaujať.

Uznesením zo dňa 30.09.2010, sp.zn. 7NcC/25/2010 Krajský súd v Žiline (ďalej len „Uznesenie“) rozhodol, že vyššie uvedení sudcovia Okresného súdu Žilina nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn 13C/77/2010.

Krajský súd v Žiline Uznesenie odôvodnil, tým že sa nepreukázala existencia vzťahu žalobcu a namietaných sudcov Okresného súdu v Žiline (ďalej len „OS“). ...

Sťažovateľ sa domnieva, že jeho právo na súdnu ochranu bolo porušené nakoľko Krajský súd v Žiline (ďalej len „KS“) porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces pretože Uznesenie nebolo dostatočne zdôvodnené, KS sa nevysporiadal s obranou sťažovateľa. ...

Účelom odôvodnenia rozhodnutia je presvedčiť účastníkov konania, že rozhodnutie bolo výsledkom starostlivého zhodnotenia relevantných faktov, že nebolo arbitrárne. Sťažovateľ má za to, že hoci zákon umožňuje sudcovi rozhodovať na základe jeho subjektívneho presvedčenia, jeho presvedčenie však musí byť preskúmateľné a preto, súd musí vždy svoje závery riadne odôvodniť. Úvaha súdu teda nie je voľnou, neobmedzenou úvahou. Záver súdu musí logicky vyplývať z vykonaných dôkazov a taktiež musí byť opretý o dostatočné argumenty.

Ak má odôvodnenie Uznesenia napĺňať parametre spravodlivého rozhodnutia, musí odzrkadľovať úvahy KS ohľadne podstatných skutočností pre rozhodnutie. Iba takto odôvodnené rozhodnutie napĺňa práva účastníkov konania na spravodlivý proces, iba tak má účastník konania istotu, že KS pri rozhodovaní starostlivo zväžil všetky predpoklady, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie veci, že jeho rozhodnutie nie je výsledkom svojvôle, ovplyvňovania tretími osobami. V danom prípade je potreba presvedčivého odôvodnenia súdneho rozhodnutia naliehavejšia. A to preto, lebo KS vydaním Uznesenia realizoval svoje zákonné oprávnenie zasiahnuť do ďalšieho práva účastníka konania - práva na zákonného sudcu.

Sťažovateľ má za to, že jeho právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 Ústavy bolo porušené a to z dôvodov, že z odôvodnenia Uznesenia nie je zrejmé odôvodnenie právneho názoru KS.

Sťažovateľ v námietke zaujatosti namietal existenciu skutočností, ktoré zakladajú pochybnosť o nezaujatosti sudcov OS. Sťažovateľ argumentoval, že sudcovia OS sa nejavia nezaujatí zo subjektívneho ako i z objektívneho hľadiska. ...

Podľa názoru sťažovateľa, nie je možné s ohľadom na všetky skutočnosti daného prípadu dospieť k záveru, že sudcovia OS sa javia nezaujatí. Žalobca podal na OS to isté podanie viackrát. To bolo pridelené trom rôznym sudcom. Ak je účelom náhodného pridelenia sudcov predchádzanie možnosti, aby účastníci konania ovplyvňovali súdne konania najmä výberom sudcu, ktorého si osoba zvolí, napríklad i z toho dôvodu, že predpokladá, že tento sudca môže rozhodnúť vec v jeho prospech a ak žalobca konal spôsobom, ktorým sa snažil obísť režim náhodného pridelenia sudcu, existuje dôvodná pochybnosť, že si svojim konaním mienil zabezpečiť možnosť výberu najvhodnejšieho sudcu. Ak konanie žalobcu nasvedčuje, že môže existovať taký sudca, ktorého si chcel žalobca zvoliť, u ktorého možno predpokladal, že vec rozhodne v jeho prospech, potom je pochybnosť objektívnej nezaujatosti sudcov OS jednoznačne daná. To, že nakoniec vo veci rozhoduje sudca pridelený náhodným výberom neeliminuje pochybnosť o objektívnej nezaujatosti sudcov OS. ...

Ak Uznesenie nie je presvedčivé, neposkytuje základ pre rozhodnutie vo veci, ak nesumarizuje argumenty, dôvody a právne úvahy, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie vo veci, je dané Uznesenie arbitrárne. Sťažovateľ má za to, že vydaním takéhoto Uznesenia

došlo k porušeniu jeho ústavného práva na spravodlivý proces, práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.»

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 NcC/25/2010 zo dňa 30.09.2010 bolo porušené právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7NcC/25/2010 zo dňa 30.09.2010 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie...

Krajský súd v Žiline je povinný do siedmich dní od doručenia tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky nahradiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením krajského súdu sp. zn. 7 NcC 25/2010 z 30. septembra 2010 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd aplikujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je zásadne oprávnený a povinný posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu vyvodil (II. ÚS 21/96). Do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na spravodlivé súdne konanie a v jeho rámci právo na prejednávanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z jej ďalšieho rozhodovania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi sudcu, resp. sudcov

z ďalšieho prerokovania a rozhodovania pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutie o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 4/98, I. ÚS 27/97).

Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva:

„Krajský súd posudzoval vyjadrenia sudcov Okresného súdu Žilina, pokiaľ ide o ich zaujatosť z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je upevniť dôveru účastníkov konania i verejnosti v nestrannosť postupu civilného súdnictva. Preto zákon vylučuje sudcov z judikačnej činnosti v konkrétnej veci z dôvodov, ktoré sú spravidla subjektívnej povahy, ktoré však vždy predstavujú faktory, potencionálne ohrozujúce nestrannosť sudcu. Týmto procesným postupom je zabezpečené ústavné právo každého domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde tak, ako je toto právo obsiahnuté v článku 36 ods. 1 Ústavy SR.

Formulujú sa tu dva všeobecnejšie dôvody vylúčenia. Pomer k veci, ako okolnosť potencionálne spochybňujúca nezaujatosť sudcu, a teda ako dôvod jeho vylúčenia bude aktuálny napr. vtedy, keď bude sudca právne zainteresovaný na výsledku konania; no aj vtedy, keď by mohol, či mal mať v danom konaní úlohu svedka, či inej zúčastnenej osoby. O pomere k účastníkovi ako okolnosti rovnakého významu možno uvažovať, ak sa bude zakladať na príbuzenstve, či iných, určitým spôsobom kvalifikovaných vzťahoch (kladných i záporných, osobnostných vzťahoch, vzťahoch hospodárskej najmä majetkovej povahy a pod.).

Z obsahu námietky zaujatosti krajský súd zistil, že odporca dospel k pochybnostiam o nezaujatosti konajúceho sudcu a ostatných namietaných sudcov Okresného súdu Žilina len na základe domnienky, že navrhovateľ je advokát, ktorý dlhoročne pôsobí v žilinskom regióne, a teda nemožno vylúčiť, že v rámci nadväzovania kontaktov v právnických kruhoch si vytvoril viaceré vzťahov i so sudcami pôsobiacimi na Okresnom súde Žilina.

Iba domnienka účastníka konania, nepodložená skutočnosťami významnými z hľadiska ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. nepostačuje na vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci. Pre aplikáciu citovaného zákonného ustanovenia nestačí hodnotenie subjektívnych pocitov účastníkov konania. Odporca vo vznesenej námietke zaujatosti neuviedol žiadny zákonom uznaný dôvod zaujatosti, na základe ktorého by sa mohla spochybniť nezaujatosť konajúceho sudcu a ostatných namietaných sudcov. Preto odporcom tvrdené skutočnosti krajský súd nepovažoval za dôvodné k tomu, aby konajúca sudkyňa, ako aj ostatní namietaní sudcovia Okresného súdu Žilina boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania v tejto veci podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p.“

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že sa zaoberal namietanými dôvodmi sťažovateľa. Rozhodnutie krajského súdu nie je arbitrárne ani svojvoľné a dáva odpoveď na všetky námietky sťažovateľa. Ak súd v konaní o námietke účastníka konania o zaujatosti sudu, resp. sudcov neuzná ním uvádzané dôvody vylúčenia sudcu, resp. sudcov, nemá to samo osebe za následok porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Súčasťou tohto základného práva nie je ani povinnosť súdu uznať dôvody zaujatosti uvádzané účastníkom konania, resp. vyhovieť jeho návrhu (II. ÚS 26/08), ako to bolo v konkrétnom prípade vo veci krajského súdu vedenej pod sp. zn. 7 NcC 25/2010.

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu a porušením namietaných základných práv sťažovateľa, odmietol sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2011